

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Б У Д Ъ Г О Т О В /

27-ше (3675) №,
2024 ий 5 июль,
кугарня

0+

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

8 июль – Еш, йӱратымаш
да икоян улмо кече.

2024
ЕШ ИДАЛЫК

Уста мужырын икшывыштат чолга

2008 ий гыч 8 июльшто Российыште Еш, йӱратымаш да ўшанле улмо кече палемдалтеш. Тудо тыгак шнуй Пётрым да Феврониям шарныме кече семын палыме. Ты мужыр XVIII курымышто Муром олаште илен. Нуно икте-весым уло чон дене йӱратымышт, вашла ўшанле улмышт дене ойыртемаптыныт. Легенде почеш ош тўня денат ик кечын чеверласеныт. Ты мужырым православий христиан-влак ешын да мужыранмашын аралтышыжлан шотлат.

Еш – эн шерге поянлык. Лишыл ен-влак сенгымашетлан куанат, неле годым лыпландарат, кеч-могай татыштат польш кидым шуялтат. Еш кокласе кылда пенгыде гын, икте-весе коклаште йӱратымаш, пагалымаш озаланат гын, тугеже те пиалан айдеме улыда. Тиде поянлыкым арален моштыман.

Тачысе лаштыкнан геройышт – Йошкар-Олаште илыше усталык шўлышан, чолга Веткинмыт еш (снимкыште). Мурызо Александр Веткин ден Марий самырык театрын артисткыже Наталья Михайлова-Веткинан лўмышт кумдан палыме.

Александр Васильевич – Курьмарий район Яшмолкино ялын шочшыжо. Изиж годсек мурылан, семлан шўман. Школышто тунеммыж годым сценыш лекташ тўналын. Мурыжо-влак Марий Эл радио дене йонгат. Кызыт ты радиошто сем редакторлан пашамышта. Наталья пелашыже Шернур район Кукнур селаште шочын. Марий самырык театрыште коло кум ий артисткылан тырша.

Фотом еш архив гыч налме.

Умбакыже – 4-ше
лаштыкыште.

«Лүдыкшыдымылык школ» ушен

23-29 июньшто Марий Элын командыже «Лүдыкшыдымылык школ» всероссийский тагасымаште вийжым терген. Тушто 16 ўдыр-рвезе (снимкыште) да 4 кугыен лийынна. Тенийт мыланем республикысе командын сборныйыштыжо лияш пиал шыргыжалын. Тагасымаш Мордовий Республикысе Большеберезниковский районышто эртаралтын.

Түрлө нельылыкым эрташ логалын, творческий визиткым ямдылыме, пожарный эстафете, кычалме да утарыме паша, кросс да спорт упражнений-влак лийыныт.

Икымше кечылаште сентымашке шуын кертын огынал, но вара ме садак ончыл верыш лектынна. Мемнан команде чыла заданийым сайын шуктен да изирак ийготан-влак коклаште кумшо верым сенген налын. Кугурак ийготан-шамыч коклаште тагасыше команде кокымшо вер дене палемдалтын.

Тыгай тагасымаш сылне вершорым ужаш, у йолташым муаш йоным пуа. Туризм дене умбакыжат кылым кучаш шонем.

Анна АНДРЕЕВА.
Кужэгер, Шўдымарий.
Фотом еш архив гыч налме.

«Кечыште» илыш весела

Мый кенеж канышем Кораксола алыште коваем дене эртарем. Тудлан сурт сомылкам ышташ полшем. Күтү гычын казам кондем, пакчаште вўдым шавем, шўкшудым кўрам. Мыланем Кораксола клуб пеленысе «Кече» сводный отрядыште яра жапым пайдалын эртараш келшен. Тудым ялысе клуб, книгагудо пашаен-влак да Шўргыял школын тунктышыжо-шамыч эртареныт. Тушко кажне ийын коштам. Тений

27 йоча погынен. Варажым кумылан-шамыч шагалемыныт. Сводный отрядыште илыш пеш весела лийын. Татьяна Ананьевна шуко мероприятийым эртарен (снимкыште). Вероника Геннадьевна түрлө тагасымашке ушен. Юрий Романович кажне эрдене зарядкыш шогалтен. Весела пагытым ятыр жап шарнаш тўналам.

Регина ГРИГОРЬЕВА.
2-шо номеран Морко школ.
Фотом еш архив гыч налме.

Российысе увер

«А.С.Пушкин голосаи детей» тўнямбал фестиваль-конкурсыш вич ияш гыч тўналын кумылан кажне ен ушнен кертеш. Тўрлө номинацийлан келшыше видеороликым 5 август марте колтыман. Тўрыс уверым vsekonkursy.ru сайтыште лудса.

7-17 ияш

ўдыр-рвезе-шамыч, «#яделаючистыйгород» всероссийский экологий конкурсыш ушныза. Конкурс кок йыжын дене эртаралтеш. Йодмашым 15 сентябрь марте колтыман. Тўрыс увер – recycling_workshop сайтыште.

6-25 ияш ўдыр-рвезе-шамыч «БИОТ АРТ» усталык конкурсыш ушнен кертыт. Йодмашым 7 октябрь марте вучат. Конкурсын условияжым biot-art сайтыште лудса.

Марий Элысе увер

24-28 июльшто

Йошкар-Олаште «Игры народов мира по традиционным видам боевых искусств и физической активности» всероссийский спорт мероприятий эртаралтеш. 17 спорт видыште 2270 наре участник шкенжым тергаш тўналеш.

С.Г.Чавайн лўмеш калыкле книгагудо «Лето с библиотекой» программым йоча лагерь-влаклан темла. Тудо ятыр квест, мастер-класс, интерактивный модыш да экскурсийлан поян.

1 июль гыч Марий Элыште шуко шочшан еш-влак республикысе галерей ден тоштерлашке тылзылан ик гана яра пурен кертыт. Тыгай пунчалым регионн правительствыштыже пенгыдемденят.

Сылнымутым шымлен шергалыныт

«Колумб лудмаш» регион-влак кокласе сылнымут да мурсем фестиваль-конкурс тений Морко районысо Мызэнгер ялыште эртаралтын. Пайрем кок кугу лүмгечылан – кумдан чапланыше поэт Валентин Христофоровичын шочмо Мызэнгер ялжылан 250 ий да Морко районлан 100 ий теммылан – пӧлеклалтын. Фестиваль-конкурсш Марий Элысе тӱрлӧ район да ола, Татарстан Республик Арск район гыч йоча ден кугыен-шамыч ушненыт. Нуно марий поэзийын шӱшпыкшӧ В.Х.Колумбын сылнымутшым марла, рушла, англичанла, финнла лудыныт.

– *Фестиваль-конкурсшто сылнымутым шымлен шергалаш да сцене гыч калык деке намиен шукташ 78 участник кумланьын. Эн изи участник ныл ияш лийын гын, эн кугужо 60 ийым эртыше*, – ойла Морко районысо клуб системе вуйлатышын инноваций да методике паша шотышто алмаштышыже Л.Ф.Кириллова. – *Тенийсе таҥасымаш ойыртемалтше лийын. Колумбын сылнымутшо деч посна Морко районышто шочын-кушшо поэт-влакын почеламутыштым тунемшыжат, кугыенжат лудыныт але нунын мутышлан возымо мурым йонгалтареныт. Тиде посна номинаций дене аклалтын. Конкурсышко ий гыч ийыш виян участник-влак ушнат. Тидеже куандара. Сылнымут – илыш вӱд. Кӧ тудым ик гана подылеш, ончыкыжым усталык корно дене пенгыдын, ушанлын ошкылаш тӱналеш.*

Ийготым, тӱрлӧ номинацийым шотыш налын, сенгыше-влакым палемденят. Иктешлен ончалаш гын, кажне участниклан пӧлекым кучыктеныт. Сценыште шкем кучен моштымышт, артист койышышт дене поснак ойыртемалтше-шамыч таҥасымаште эре палдырнат. Икмыняржым каласен кодем: Надя Сергеева (Морко, Шӱргыял), Елизавета Александрова (Йошкар-Ола, 55-ше номеран йочасад), Мария Николаева (Морко, Энерсола), Олеся Петрова (Морко, Коркатово),

Снимкыште: фестиваль-конкурсшым почмо годым Е.В.Григорьева ден Мария Николаева.

Снимкыште: Елизавета Александрова – аваже дене пырля.

Александра Васильева (2-шо номеран Морко школ), Мария Цветникова (6-шо номеран Морко школ), София Сенькина (Морко, Октябрьский), Небогатиковмыт еш (У Торъял, Токтарсола), Даниил Романов (Волжский, Карай), С.В.Никитина (1-ше номеран Морко школы тунуктышыжо), Гавриил Александров (Морко, Арын) да молат.

Чынжымак, южо икшывыже сценыште веле огыл, калык ончыко лекшаш черетшым вучышыжат шинчалан вигак пернен. Шаршудо умбалан верланыше да шке арвержым йырже поген шичше рвезым мыят шекланенам. Тиде Даниил Романов, Карай школы тунемшыже (снимкыште). Рвезе аваже Елена Вячеславовна да ачаже Сергей Германович дене пыр-

ля пайремышке толын. *«Мый «Колумб лудмашке» ий еда ушнем. Ты таҥасымаш моткоч келша*, – ойла Даниил. – *Тыште конкуренций моткоч кугу. Йоча-влак почеламутым чот чаплын лудыт. Но нунын коклаште ойыртемалтше кӱлеш. Кок гана икымше верым сеҥен налынам (тенийт чылам ончылтен – автор). Мыланем В.Колумбын мыскара сынан почеламутшо-влак келшат. Ты гана «Шояк Павылым» лудам».*

Фестиваль-конкурсшто Валентин Христофоровичын сылнымутшо торашке йонген. Ойыртемалтше йӱкан поэзийже кажнын кумылжым савырен, сылнын лудшо у лӱм-влак дене палдарен.

Л.ГРИГОРЬЕВА.
Авторын да И.РЕЧКИНЫН фотышт.

Уста мужырын икшывыштат чолга

*Тўналтышыже – 1-ше
лаитыкыште.*

Наталья ден Александр Веткинмыт кок эргышт ден ик ўдырыштым эн кугу пиаллан да куанлан шотлат. Марий шўлышан, уста мужырын икшывыштат лач шкенышт гай улыт, сенгымашышт дене ойыртемаптыт.

Кум икшыве – кум пачаш пиал

Кирилл эргышт тений 18 ийым тема. Йошкар-Оласе медицине колледжыште тунемеш, эмлызе лияш ямдылалтеш. Кугурак икшыве семын ответственностьым шижеш. Ача-аважлан полша, шольо ден шўжаржылан чўчкыдын туныктен ойла, ой-кагашым пуа. Мо онгайже, изирак-влаккан гына огыл, ўстел коклаште сугырген шинчымым але организмлан энгекым кондышо кочкышым кочмым ужеш гын, ача-аважланат пенгыдын каласаш огеш ѳр. Ончыкылык медпашаен лишыл енге-шамычын тазалыкышт верч тургыжлана. Рвезе изинек спортлан шўман. Школышто тунеммыж годым дзюдо дене пенгыде кылым кучен. Спортын ты направленийжым ачаж ден когыныштын икте-весе дене модын кучедалмышт ойыраш таратен. Тагасымашлаште ончыл верлаш лектеден. Кидышкыже книгаг чўчкыдын налеш, уш-акылжым пойдара.

Елизавета Йошкар-Оласе 31-ше номеран школышто тунемеш. Тений кумшо классым «нылытан» да «визытан» отметкыла дене пытарен. Ўдыр шыма койыш-шоктышыж дене ойыртемаптыт. Изирак гынат, кеч-могай пашам шке семын ышташ йѳрата. Йошкар-Оласе 29-ше номеран «Ший онгыр» йочасадыш марий группыш коштымжо ўдырлан марий шўлышым ешарен. А эше Елизавета сценылан шўман. Капкылым лывыргын кучымыжым, яндар йўк ден муралтымыжым эре ончымо да колыштмо веле шуэш. Йош-

Снимкыште: Наталья Владимировна – Елизавета да Марк дене пырля.

кар-Оласе 6-шо номеран музыкальный школышто хореографий пѳлкаште шуаралтеш. «Голосок» студийыште мураш тунемеш. Елизаветам сценыште шкетшымат, ансамбль денат ужаш лиеш. Тудо Республикасы марий тўвыра рўдер пеленысе «Юкече» йоча ансамблын участницыже (вуйлатыше – Светлана Альбертовна Яндукова). Ты ансамбль дене ик гана веле огыл кугу сценыш лектын. Мутлан, «Марий Эл радион» эртарыме «Идалыкысе муро – 2023» фестивалыште чолгалыкшымы ончыктен, «У ий водын» проектыш кумылын ушнен. Ўшаныме шуэш, Елизавета ача-аваже семынак мемнам сцене гыч умбакыжат куандараш тўналеш да кугу кўкшытыш шуэш.

Ныл ияш Марк – Йошкар-Оласе 1-ше номеран «Пчѳлка» йочасадын воспитанникше. Тудат мураш-кушташ моткоч йѳрата. Англичан йылме дене мультфильмым ончымыж дене ты йылмылан шўманмыжым шкежат, ача-аважат шижын шуктен огытыл. Ныл ияш марий йочан йот йылме дене шотлен моштымыжо, алфавитым палымыже кугешнымаш кумылым луктыт.

– *Мый англичан йылмым сайын ом пале, лу марте веле шотлен моштем. Южсунам Марк шке семынже ала-мом ойлыштеш, а мый нимом ом улымо. Англичан*

йылмым палыше йолташ ўдырем деке икмынар гана йынгырген улылаш логалын. Маркын тыге ойлымо шомакише мом ончыктымым йодмеке, «Эргыч латикте але латкокыт манын», вавешта ыле, – воштылалеш Наталья Владимировна. – Ончыкыжым тиде йылмым келгын тунемаш кумылжо лиеш манын, ўшанена. А ме полшаш эре ямде улына.

Йоча пагыт – ик гана

Веткинмыт еш яра жапыштым пырля эртараш тыршат. Еш дене пўртўсыш лекташ, сылне вершѳрлам ончалаш, вўд воктене канаш йѳратат. Кенежым шуко жапым дачыштышт эртарат. Тушто пакчасаскам, емыжым, шуко пеледышым ончен-куштат. Пырля эртарыме кажне тат нунылан шерге. *«Икшыве-шамычлан эреак ситышын жапым ойыраш тыршена. Вет йоча пагыт илышыште ик гана гына лиеш, а пашам, таза лийына гын, ўмыр мучко ыштен кертына. Садлан йоча-влак дене пырля утларак лийман»,* – ойла пиалан пелаш да ава.

Еш шке гыч пиалан ок лий. Тидлан улылымаш, тыршы-маш, чытымаш кўлыт. Тек кажне ешыште тичмаш пиал ден волгыдо йѳратымаш озаланат.

В.МАМАЕВА.

Фотом еш архив гыч налме.

Ушан ой

Ава – тиде авак. Авалан кеч-кунамат шке шочшыжо шерге. Шкенжын весе деч утларак шерге. Чотак шерге. Йочаж годым, кушмо жапыште, кушкын шумекшат, ўмыр мучко.

Вячеслав Абукаев-Эмгак.

Шерге Коваем

Мыйын поро кумылан коваем уло. Лүмжө – Светлана Арсентьевна (снимкыште). Тудо «Звениговский» совхозышто латкок ий пашам ыштен. Кызыт сулен налме канышыште. Ковам мөнгыштö кочкаш шолта, носким пидеш да моло сомылкам төрлатылеш. Мыят тудлан пашам ышташ полшем. Ковамым чыланат йöратена да пагалена.

Максим КОПТЕЛОВ.
Звенигово, Чакмарий.
Фотом еш архив гыч налме.

Акам – сай йолташ

Мыйын Катя акам уло. Тудо школышто сайын тунемеш. Дневникиштыже «нылытан» да «визытан» отметке-влак гына. Книгам лудаш, сүретлаш йöрата. Тудын пашажым ончен, чон куана. Сурт коклаште пашам пырля ыштена, яра жапым иквереш эртарена. Тудо мыланем пример да лишыл йолташем гай.

Нина ЛЕВАШОВА.
Морко, Энерсола.

Йöратыме, лишыл

Ме ешыште вич йоча улына: кок акам, изам, шольым да мый. Аванан лүмжө – Людмила. Тудо школ кочмыверыште пашам ышта. Кумыж-совлам мушкеда. Поро кумылан, мураш йöрата, кидпашалан шуман. Телылан түрлө вареным, компотым шолта. Каныш кечын мыланна тамле когылым, перемечым күэштеш. Мыят авамлан пöрткöргысö сомылкам ышташ полшем. Ешыште аванам чылан пагалена. Кажне пайремлан пöлекым кучыктена.

Вероника МАМАЕВА.
У Торъял, Кузнеч.

Сылне лүман аваем

Авамын лүмжө пеш сылне – Анастасия. Тудо Шолэнгер посёлкышто лумэгерчым ужала. Школышто пырля тунемме йолташем-влак дене паша верышкыже экскурсий дене миенна. Мемнам тамле кочкыш дене сийленят. Мороженныйым ыштымым шке шинча дене ужынна. Авана пашаче, поро кумылан, пагалыме да эн йöратыме.

Дима НИКОЛАЕВ.
Морко, Арын.

Келшен илена

Ешыште келшен илена. Мураш, кушташ йöратена. Чыланан мотор марий тувырна уло. Авам Надежда Олеговна «Тулпеледыш» мурышо да куштышо ансамбльыш коштеш. Валерия акам – «Онар» йоча да «Эрвел марий» ансамбль-влакын участницыже. Тений 9-ше классым тунем пытарен. Тудым ончен, мыят мураш-кушташ кумылангынам. Марий муро-шамыч чонеш логалше да сылне улыт.

Катя МАКАРОВА.
Йошкар-Ола.

Икте-весылан полшена

Ешыште нылытын улына: ачай, авай, изай да мый. Мый школышто тунемам. Молыжо пашаш коштыт. Ачам дене коктын колым кучаш, понгым погаш йöратена. Авам когылым пеш тамлым күэштеш. Ешыште ваш келшен, икте-весылан полшен илена. Концертым, спектаклым пырля ончаш йöратена. Яра жапыште пүртүсыш лектына. Пайдалын да веселан канена.

Инна КОНСТАНТИНОВА.
2-шо номеран Морко школ.

Шүм пелен

Илышыште эн шерге айдеме – тиде мыйын авам. Тудын лүмжө – Алевтина. Йошкар-Олаште кондитерлан пашам ышта. Авамым моткоч йöратем. Паша гыч толмешкыже, пöртым эрыктем, кочкаш шолтем, пеледышыш вудым шавем. Коктын сай йолташ улына. Тек эре тыге лиш.

Софья МАЛАХАЕВА.
Советский, Кельмаксола.

Сар корным эртен

Ачам Владимир Васильевич (снимкыште) Чечня сарыште лийын. Тудо Шочмо элым йöратыше, пагалыше, патыр ен. Шуко нелым сенен лектын. Кызыт ороллан пашам ышта. Мый ачам гаяк лүддымö, тале лийнем. Тудын дене моткоч кугешнем.

Дамир ИВАНОВ.
Звенигово, Поянсола.
Фотом еш архив гыч налме.

Шольым

Уло мыйын изи шольым,
Чулым, писе ялт ур гай.
Тудын дене пырля модын,
Кече эрта пеш онгай.

Софья ГРИГОРЬЕВА.
Морко, Унчо.

Марий тўвырам пойдара

Студент пагыт гыч

Пошкырт кундемшыте илыше марий мурызо Васи Ольошын (снимкыште) лүмжө шукуштан палыме. Марий шўлышан улмыжым лүмжак палдара. Кызыт Пошкырт кундемсе Мишкан селаште Марий историй да тўвыра рўдерыште пашам ышта. А эше тудо семўзгарым ыштыше да шоктышо семын чапланен. Чылажат студент пагыт гыч тўналын. Тунам рвезе шўвыр нерген курсовой пашам возаш кумылан улмыж нерген туныктышыжлан ойлен. Вуйлатыше посна шўвыр нерген веле огыл, а пўтын марий калык семўзгарым шымлен возаш темлен. Алексейлан тиде моткоч онайын чучын, садлан серашгына огыл, шке гыч ыштен ончымыжат шуын. Тудо пагытыштак шке кидше дене шўвырым, тўмырым, шиялтышым да эше икмыняр семўзгарым ыштен. Но шўвыр чонжылан поснак лишыл чучын. Тыге ик шўвыр почеш весе шочаш тўналыныт.

Шўвыр, тўмыр, ковыж...

Алексей Ибулаев шўвырым, тўмырым, ковыжым, шиялтышым, тўтыретпучым, олым шўвырым, шун шўшпыкым ышта. Тидлан гаражыштыже ик лукым лўмын мастерской семын келыштарен. Но пытаргыш кок ий жапыште тушто перкалыме, пужарыме

да Венгрийысе коллекционер-влак дене миен шуыныт. Йодмаш почеш тўтыретпучым икмыняр гана ышташ логалын», – палдара кидмастар.

Молымат туныкта

Алексей Ибулаев шинчы-машыжым молыланат пуаш тырша. Йочасдлаште, школлаште да клублаште мастер-класслам чўчкыдын эртарам.

Шукерте огыл Уфа олаште эртаралтше «Китап байрам» (Книга пайрем) тўнямбал кўкшытан мероприятийыште марий калыкын семўзгарже-влак дене палдарен. «Йоратыме семўзгарем-шамыч эре пеленем улыт. Пашам-жсат вет тидын денак кылдалтын: марий тўвыра нерген ойлаш, калыклан ончыкташ, умылтараш... А муро да сем гоч тидым ышташ куштылгырак», – ешарыш Алексей.

Алексей Ибулаевын ойлымыж почеш, калык сем тудлан ласкалыкым конда. А тиде шижмашым молылан кеч изишак пуэн моштымаш – кок пачаш пиал. Чонжылан келшыше паша тудлан умбакыжат тек куанымгына конда.

Уста кидмастарын паша лектышыжым ончерлаште, вашлий-машлаште ужаш лишеш. Семўзгар-влакым кўкшын аклен, ен-шамыч йодын толыт. «Чыла семўзгар кокла гыч шўвыр эн чот йодмашан. Семмастар-влаклан ты семўзгар кўлешан, тыгак шўвырем-шамыч Екатеринбург олесе

йўк шуэнрак шокта. Алексейлан паша верыштыже мастерскойлан посна пўлемым ойыренит. Тушто пу дене шогылташ чыла йон уло. – Семўзгарым айда-лийже ышташ огеш лий. Пашаштем О.М.Герасимовын «Народные музыкальные инструменты мари» книгажым кучылтам. Тудо мыйын лишыл йолташем веле огыл, тыгак уста туныктышем. Олег Михайловичлан тыгай шерге книгаг лукмыжлан нимучашдымын тауштем», – ойла Алексей.

Уста кидмастарын паша лектышыжым ончерлаште, вашлий-машлаште ужаш лишеш. Семўзгар-влакым кўкшын аклен, ен-шамыч йодын толыт. «Чыла семўзгар кокла гыч шўвыр эн чот йодмашан. Семмастар-влаклан ты семўзгар кўлешан, тыгак шўвырем-шамыч Екатеринбург олесе

В.МАМАЕВА.

Фото-влакым еш архив гыч налме.

Снимкыште Алексей Ибулаев Мишкан селасе шуко профилян полилингвальный школышто 6-шо классыште тунемше-шамычлан олым шўвырым ышташ туныкта. «Шўвырым ышташ туныктымем дене шочмо йылме ден тўвырам пагалаш да йораташ кумылан-дем. Калык семын моторлыкшо, тудым семўзгар дене шоктен моштымо да ма-

рий калыкын нўртўс дене кылдалтмыж нерген умылтарем», – ойла Алексей.

Олым шўвырым ожно олым гыч ыштенит гын, кызыт Алексей мастер-класслаште пластмассе пучым кучылтеш. Кид йыма-лысе арвер дене чын пайдаланаш туныкта. Ёдыр-рвезе-шамычлан шке кид дене семўзгарым ыштен, пуалтарен, йўкым лукташ моткоч келша.

Пеледыш лүмеш шагат

«Марийское лето» фестиваль радамаште ятыр мероприятий эртаралтеш. Советский район Михайловка селасе библиотекиште Пеледышын тўнямбал кечыжым палемденит. Йоча-влак «Молчаливая поэзия цветов» шагатыште тўрлө пеледыш нерген пален налыныт (снимкыште). Икшы-ве-шамыч почеламутым лудыныт, мурым муреныт, пеледыш ком-

позицийым кельштараш тунемыныт. С.Т.Аксаковын «Аленький цветочек» йомакшым йўкын лудыныт. «Цветы – улыбка природы» ончерыште пеледыш-влак нерген книга ден журнал-шамычым шергалыныт. Лүмлө сўретче-влакын пашашт дене палыме лийыныт.

З.КУДРЯШОВА.

Фотом книгагудын архивше гыч налме.

Могай мутым шылтыме?

Сылне кундем

Шочмо верем – Лоп ял. Тудо Марий Турек районышто верланен. Йырымваш мотор пўртўс: чодыра, пасу да олык. Ожно ял воктене энгер лийын, маныт. Шочмо кундемем емыж-саскалан, понгылан поян. Ял йыр арулыкым эскерена. Тўрлө торым шекланена гын, Арбор школышто тунемше-влак тыманмеш поген налына. Айдеме пўртўсын йолташыже лийшаш.

Ульяна ФЁДОРОВА.

Школ пакчаште

Школ пакчаште тыршена,
Чылан шўкым кўрына.
Пеш кожмак мемнан ешна,
Вўдымат ме шавена.

Сылне муро йўк почеш
Рўж пашам ме ыштена.
Заметкат мемнан шочеш,
«Ямде лийыш» возена.

Ульяна ИЛЬИНА.
Морко, Шўргыял.

Историйым шергалына

7 июль – Российыште Воин чап кече.

1770 ий ты кечын, руш-турко сар годым (1768-1774 ийла), руш флот Чесменский крдалмаште турко флотым кырен шалатен. Екатерина II кугыжа тиде сенгымаш лүмеш медальым ышташ кўштен.

1709 ий 10 июлышто Петр I кугыжан вуйлатыме руш армий Полтава крдалмаште швед войскам сепен. Российыште 10 июль Воин чап кече семын палемдалтеш.

Палаш онгай

11 июль – Шоколадын тўнямбал кечыже.

- Шоколадлан тўнямбалне икымше памятникым Покров олаште 2009 ийыште шогалтыме.
- Тўнямбалне шоколад эллан Бельгий шотлалтеш. Тушто ий еда 170 тўжем тонн шере кочкышым ыштат.
- Шанчыен-влакын ойышт почеш, шем шоколад кумылым нўлта, вий-куатым ешара.

Айста модына

Шоколад баскетбол

Модшо-влак кок командылан пайлалтыт. Нунылан шоколад кампеткым икнаре пуыман. Командым верандыме пале деч 5-6 метр ордыжтө стаканым шындыман. Участник-шамыч черет дене кампеткым стаканыш логалташ тыршат. Кудо команде шере кочкышым шуко пога, тудо сенгыше лиш.

<p>Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскерыме шотышто федеральный службын Юл кундем федеральный округысо управленийыште регистрировальме. Номер – ПИ № ТУ52-01404, 2023 ий 22 сентябрьыште пуымо.</p>	<p>Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ. Директор – Е.И.КУЗНЕЦОВ. Тўн редактор – А.Н.ГРИГОРЬЕВА.</p>	<p>Учредитель-влак: Марий Эл Республикысе Тўвыра, печать да калык-влакын пашашт шотышто министерстве, Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ.</p>	<p>Газетым редакцийыште погымо да версталтыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.</p>	<p>Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлө лийын кертты. Серыш-влак мўнггеш огыт колталт. Ак – кутырен келшыме почеш.</p>
	<p>Индекс П4696. Тираж 1550 экз. Заказ Формат – А-4-8.</p>	<p>Редакций да издатель: Марий Эл Республикысе «Марий Эл» увер агентстве» КАУ, 424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалькыше урем, 20-шо порт. Тел. 8(8362) 45-22-82.</p>	<p>Печатьыш пуымо жап – 14-00, фактически – 13-00.</p>	<p>https://vk.com/yamde_lii https://t.me/yamdelii yamde_lii@mail.ru yamdelii@mediamari.ru (автор-влаклан) Сайтын адресше: ямделий.рф</p>

Конкурс

Муромыш миенам

София КОТЛОВА.
Йошкар-Ола.

Кеҗеж канышем пеш веселан эрта. Шукерте огул Муромыш миенам (снимкыште). Почеламут конкурслаште кажне гана усталыкем ончыктымемлан тыгай чапле пөлекым Арын черке ыштен. Протоирей Николай Чузаевлан кугу таум ойлем. Корно кужу лийын. Йүд мучко кудалын, Муромыш ныл шагат эрдене миен шуынна. Ола мучко экскурсийым эртареныт. Түрлө монастырыш, черкыш пуренна. Вес кечынже Дивеево селаште лийына. Мый тыгай торашке икымше гана миенам. Пеш келшен, чылажат онгай да пайдале лийын. Мөнгө куаныше пörтылынам. Ончыкыжымат тырпаш тунгалам.

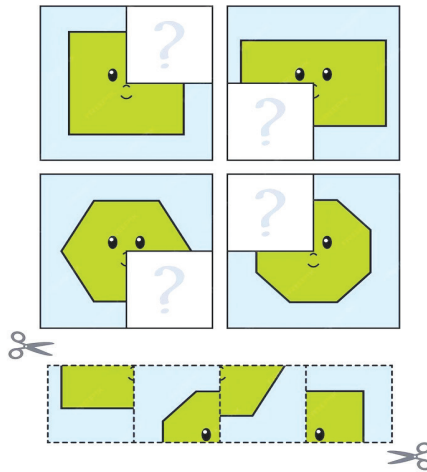
Надежда СЕРГЕЕВА.
Морко, Шүргыял.
Авторын фотожо.

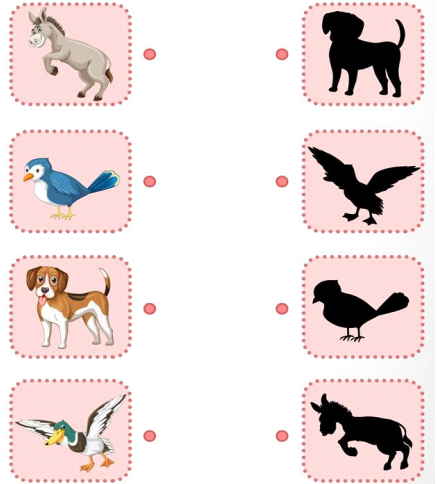
Сүретым чиялтыза.

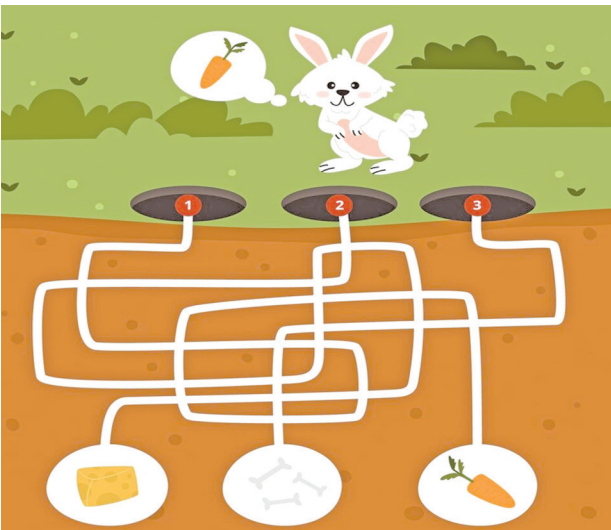
Фигурлан келшыше ужашым кычалза.

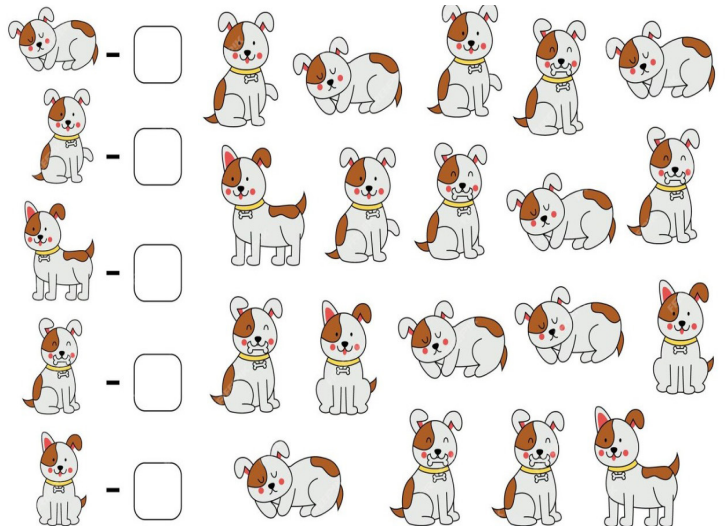
Янлык ден кайык-влакым келшыше ұмылышт дене ушыза.

Меранлан кешыр деке миен шуаш полшыза.

Шотлыза.

ПОДПИСКЕ

2024 ийын кокымшо пелийжылан «Ямде лий» газетлан кажне тылзын 15-ше числа марте возалташ лиш. Индекс: П4696.